

Introducció

Han passat 13 anys des que es signà la Declaració de l'Agulla, el 2003. Des d'aleshores, el debat sobre el desenvolupament urbanístic ha evolucionat vers la sostenibilitat i la millora en la qualitat de vida, i en aquest debat cada cop han tingut més protagonisme els plantejaments respecte la preservació i promoció dels espais lliures. Tan aleshores com en l'actualitat, la importància d'aquests espais, pels seus valors ambientals, paisatgístics, culturals i productius, ha anat creixent en protagonisme, i la seva importància estratègica ha adquirit tant valor com el tenen l'activitat econòmica o les infraestructures.

Durant aquests anys el Parc de l'Agulla i els espais naturals i agraris que l'envolten, han passat a formar part de l'ideari col·lectiu, en tant que conformen un àmbit de referència del Pla de Bages i de l'Anella Verda. Al mateix temps, ha crescut la consciència que els espais lliures de qualitat són indispensables per a la vida saludable a les ciutats.

Observant la situació actual dels espais a l'entorn de l'Agulla, es constata que la Declaració de l'Agulla del 2003 va contribuir a la consolidació d'aquest ideari i va assolir una fita: que aquests espais romanguessin lliures i preservats de transformacions urbanístiques. Les aprovacions dels plans territorials (el Pla Territorial parcial de les Comarques Centrals, el Pla director del Pla de Bages) i la creació del Consorci de l'Agulla han estat els instruments per fer possible que a dia d'avui disposem d'aquests espais lliures.

Malgrat tot, aquest fet no ha impedit que recentment s'hagin encetat actuacions puntuals que, justificables des d'una perspectiva local, són contràries als preceptes d'interès general de configurar un espai lliure d'abast comarcal. Per altra banda, no s'ha arribat a completar la seva ordenació definitiva.

El creixent ús per part dels ciutadans del Pla de Bages, ja sigui a peu, en bicicleta, corrent, gaudint de la natura, recorrent la Sèquia, reconeixent els productes de l'horta, identificant les agulles de Montserrat o els cims propers, demostren l'elevat grau d'apropiació d'aquests espais. Així doncs, la creació del gran parc plurimunicipal del Bages, amb l'ampliació de l'Agulla, es confirma necessari.

Ara bé, tot i l'avanç assolit respecte la seva preservació, és necessari consolidar-lo funcionalment, dotant-lo de contingut d'acord amb la seva vocació: agrària, paisatgística, de lleure, cultural, ambiental i ecològica... Aquesta serà la garantia definitiva de la seva preservació. Cal dur a terme, doncs, les actuacions necessàries per donar forma definitiva al parc que tothom ja s'ha fet seu: L'Agulla com a parc comarcal.

Amb la Declaració de l'Agulla 2016, les organitzacions signants volem reafirmar la vigència dels plantejaments de la Declaració de 2003, actualitzar el seu contingut tot reconeixent les fites assolides i les que resten, per tal de realitzar i donar un impuls renovat al Consorci de l'Agulla, entitat cabdal per a la compleció del Parc.

L'Agulla, Parc de parcs

En l'Agulla i els espais del seu entorn conflueixen un conjunt de realitats ambientals, paisatgístiques, ecològiques, agràries, culturals i patrimonials que el doten d'una gran singularitat i que són la base dels valors que el converteixen en un àmbit estratègic per al conjunt del Pla de Bages.

Quan parlem de l'Agulla i els espais del seu entorn ens estem referint a:

Els espais

- El parc, de caràcter supramunicipal, de referència per als usos de lleure i porta de contacte amb la natura per als ciutadans de les poblacions del seu entorn. Un parc que està cridat a ser ampliat, com a conseqüència de l'increment del seu ús i la demanda de noves activitats.

- Els espais naturals i mirador dels quatre cantons al Turó del Guix. Dinou hectàrees, que pels seus valors paisatgístics poden esdevenir un entorn d'interpretació del paisatge del Pla de Bages, a través dels camins rurals que hi transcorren, les fites dels seus turons i miradors, i el recorregut del ramal de la Sèquia fins a Viladordis. Aquests espais han d'integrar alhora, la cessió de sòl d'espais lliures provinent del desenvolupament del Parc Tecnològic del Bages.

- Els terrenys agrícoles de secà, al triangle entre Manresa, el riu d'Or i Sant Fruitós de Bages, que donen entitat al connector entre les conques del Llobregat i del Cardener. Espais productius agraris, que poden ser representatius de la vinya de la DO del Bages i que actuen d'espai de coixí, contenint l'expansió urbana dels nuclis propers.

- El regadiu a la vessant del Poal. Regadiu que cal recuperar i potenciar, tant per les infraestructures de reg que hi transcorren, per la seva capacitat connectora amb l'àmbit del Poal, i pels seus valors com a hortes d'ús social i educatiu. Un regadiu que, afectat per la seva proximitat urbana, presenta punts de degradació paisatgística que cal solucionar. Un regadiu a integrar en un futur parc de l'horta de Manresa que impliqui la recuperació de la xarxa de reg derivada de la Sèquia d'interès patrimonial i que serveixi de punt de partida per al foment de l'agricultura de proximitat i l'autosuficiència alimentària dels nuclis urbans propers.

Els camins i la connectivitat

- La xarxa de camins de terra existent però discontinua, fragmentada i subordinada als traçats de les infraestructures viàries construïdes (eix transversal, ronda de Manresa, carretera de Berga) i les urbanitzacions desenvolupades (polígon del Grau, continu urbà al llarg de la carretera de Berga). Una xarxa necessària per configurar un continu cívic d'espais lliures de connexió amb els nuclis urbans de Santpedor, Sant Fruitós de Bages i Manresa amb connexió amb els espais lliures de l'anella Verda i de les hortes del Poal i Viladordis.

- La xarxa de camins de l'aigua, conformada pels ramals i derivacions per al reg provinents de la Sèquia i per les rieres que desaigüen al regadiu. Els camins de l'aigua poden esdevenir una xarxa de connectivitat singular i d'interpretació del regadiu.

El patrimoni

- El parc de la Sèquia, parc patrimonial al llarg d'aquest element medieval singular, del qual l'Agulla n'és la porta d'accés.

Tots aquests espais, connectivitats i patrimonis ens permeten parlar de l'Agulla com a Parc de parcs: un parc d'abast comarcal, singular i estratègic per la seva posició. Així mateix, un parc amb valors inherents i potencials, punt emblemàtic de l'Anella Verda, del qual n'és un espai representatiu i una porta d'accés.

És pels motius exposats que les entitats sotasignants fan pública la següent

DECLARACIÓ :

1.- Continuen vigents els articles de l'anterior Declaració pel que fa als objectius de preservació dels espais que envolten el Parc de l'Agulla com a espais lliures i destinats a la configuració d'un parc d'abast comarcal, així com pel que fa als valors que hi són present (ambientals, agraris, paisatgístics, patrimonials i de lleure).

2.- L'àmbit de l'ampliació del parc de l'Agulla correspon a l'àmbit definit en l'acord de creació del Consorci, que l'any 2011 va ser referència per a la redacció d'un avanç de planejament que contempla la seva ordenació.

3.- Per afrontar els objectius proposats es fa necessari impulsar les accions següents:

- a. Reactivar i reforçar el paper del Consorci de l'Agulla en el desenvolupament de l'ampliació del parc de i donar continuïtat al projecte ja iniciat.
- b. Definir els plans, projectes i actuacions de caràcter supramunicipal necessaris per a la configuració del Parc de parcs, amb el lideratge conjunt del major nombre possible d'actors del territori.
- c. Emprendre planejaments directores que garanteixin una visió integral i de conjunt en la ordenació i promoció dels usos actuals i futurs, que guiïn la seva consecució en fases i actors.
- d. Dissenyar i executar actuacions correctores encaminades a la millora de la connectivitat cívica amb la trama urbana de Manresa, amb tots els nuclis urbans del Pla de Bages i entre les hortes del Poal i Viladordis.
- e. Executar actuacions de restauració paisatgística en aquells terrenys on sigui necessari així com de recuperació d'elements de la xarxa de reg i drenatge de l'horta.
- f. Dissenyar i dur a terme un pla d'accions per al manteniment dels espais per la via de potenciar les activitats existents, tot introduint valors socials (educatius, d'inserció, cooperació), de sostenibilitat (d'autogestió i autosuficiència, d'ecologia i d'energia) i d'apoderament (d'implicació ciutadana).

Signants

MEANDRE
Associació per a
la preservació del
patrimoni natural
del Bages

COAC
Delegació del
Bages i Bergueda

FAVM
Federació
d'Associacions de
Veïns de Manresa

Col·legi de Biòlegs
de Catalunya

Associació
Memòria i Història
de Manresa

Col·legi
d'Infermeria de
Barcelona
Delegació
territorial del
Bages

Fundació Orfeó
Manresà

Centre
excursionista de la
comarca de Bages

DEPANA

Omnium Cultural
Delegació del
Bages

Escola Agrària de
Manresa

Associació de
veïns Les Cots,
Guix - Pujada Roja
(Manresa)

Associació de
Veïns i Veïnes
Escodines
(Manresa)

Associació de
Veïns del Barri
Antic
(Manresa)

Associació de
Veïns Carretera de
Santpedor
(Manresa)

Associació de
Veïns Barri del
Xup
(Manresa)

Associació de
veïns Passeig i
rodalies
(Manresa)

Associació de
veïns Saldes –
Plaça Catalunya
(Manresa)

Associació de
Veïns Sant Pau
(Manresa)

Associació de
veïns Sagrada
Família
(Manresa)

Associació de
Veïns de Cal
Gravat
(Manresa)

Associació de
Veïns de Valldaura
(Manresa)

Associació de
veïns Els Comtals
(Manresa)